

LYNGDAL
KOMMUNE

KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL 2022-2033

LYNGDAL KOMMUNE

«Ut på tur». Foto: Johanna Salvesen. Tatt i prosjektet «Fotostemme»

Vedtatt i Lyngdal kommunestyre 10. februar 2022 – sak 3/22

Kvåsjuvet. Foto: Ole Å. Brattfjord

INNHold

1 Forord	5
2 Om kommuneplan.....	6
3 Et bærekraftig lokalsamfunn.....	7
3.1 Satsingsområder og mål	13
3.2 Overordnet arealstrategi.....	19
3.3 Oppfølging av planen	21

Posthuset på Kongsmo. Foto: Ole Å. Brattfjord

Isbanen "Skeisen" i Alleen. Foto: Ole Å. Brattfjord

Kvåsfossen, Nasjonalt villakssenter. Foto: Vigdis Irene Brattfjord

FORORD

Ordet kommuneplan kan for mange virke litt fjernt og kjedelig, noe som ikke angår deg. I realiteten er kommuneplanen en plan for samfunnet og for fellesskapet. En plan som angår deg, familien din, naboene dine, vennene dine og dine arbeidskolleger. En plan som også påvirker din fremtid i kommunen, som innbygger eller arbeidstaker. Dette handler også om deg, om ditt og om dine!

1.1.2020 var en ny kommune et faktum Lyngdal; Fra Sveindal i nord til Korshamn i sør.

Brede prosesser med mål om å etablere en livskraftig og attraktiv kommune, videreutvikle kvalitet i tjenestene og etablere en økonomisk solid kommune har ført frem til en ny kommune, både geografisk og organisatorisk. Denne kommuneplanen er vår første og danner grunnlaget for utviklingen i kommunene de neste 12 årene. Sammen med innbyggerne har vi pekt ut de viktigste målene for kommunen.

Kommunens visjon «Fornye og forene» utfordrer oss til å skape noe i sammen.

Kommunens slagord Vi vil-Vi våger uttrykker vår vilje til å tenke nytt, se fremover og være en JA-kommune.

Vårt mål er å gjøre kommunen til et godt sted å bo, leve, arbeide i og besøke. Vi skal jobbe for en bærekraftig samfunnsutvikling med innbyggeren i fokus. For å klare det må vi balansere mellom de tre elementene i bærekraftbegrepet; Økonomisk - sosial og miljømessig bærekraft. Vi må finne balansen i å satse BÅDE på næring, klima- og miljø og folkehelse!

Utfordringene samfunnet står overfor er komplekse. For å løse disse flokene er samarbeid med næringsliv, frivillige organisasjoner og med våre nabokommuner i Lister-samarbeidet viktig.

Innbyggerne er kommunens viktigste ressurs og samarbeid og innbyggerinvolvering er helt nødvendig for å skape det samfunnet vi ønsker.

Kommunen er til for innbyggerne- Innbyggerne er kommunen. Sammen skal vi skape et godt og inkluderende samfunn for alle.

Ordfører Jan Kristensen

Kommunedirektør Kjell Olav Hæåk

OM KOMMUNEPLAN

Kommuneplanen er kommunens viktigste strategidokument og skal ivareta kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og krav. Planen skal være grunnlag for sektorenes planlegging og virksomhet basert på felles utviklingsstrategi.

Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for samfunnsutvikling, tjenestetilbud og arealpolitikk. Kommuneplanen skal også inneholde mål og strategier for kommunen som organisasjon. «Oversiktsdokument for folkehelse» ligger til grunn som kunnskapsgrunnlag i tillegg til en rekke regionale og lokale analyser. Samfunnsdelens satsingsområder med mål og strategier gir føringer som skal følges i arealplanleggingen. Det skal være en rød tråd mellom fokusområdene i de regionale planene og kommuneplanens arealstrategi.

Kommuneplanens arealdel skal følge opp overordnet arealstrategi.

Innbyggerinvolvering er helt sentralt i arbeidet med kommuneplanen. Det har vært fokus på tidlig og bred involvering. Blant annet har det vært gjennomført: Verksted knyttet til FNs bærekraftsmål, Verksted og dialog med ungdomsråd, elderråd og råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne, Innbyggerundersøkelse, Fotostemme-prosjekt, politiske verksted og åpne innbyggermøter knyttet til oppstart av rullering av arealdel.

Visjon

Kommunens visjon er «Fornye og forene».

Med å fornye mener vi å utvikle tidsriktige kommunale tjenester som er preget av bærekraft, samskaping og kvalitet som kommer samfunnet, innbyggerne og ansatte til gode. Fra hav til hei skal familiebyen Lyngdal være et godt sted å bo, jobbe og besøke.

Med forene mener vi å bygge en god kommune sammen. Alle kommunens lokalsamfunn står sammen og er gjensidig avhengige av hverandre for å lykkes. Folkevalgte, innbyggere, frivillige, næringsliv, og offentlige instanser er alle viktige lagspillere. Kommuneplanen er det viktigste dokument for utviklingen fremover. Visjonen er retningsgivende for kommuneplanen.

ET BÆREKRAFTIG LOKALSAMFUNN

FNs bærekraftsmål inspirerer kommunene til å se nye og bærekraftige muligheter. Målene handler om store, overordnede temaer, samtidig som de angår hver enkelt av oss. Bærekraftsmålene skal hjelpe oss til å løfte blikket og styre i riktig retning med hjelp av lokale løsninger som også bidrar globalt.

Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine behov. FNs bærekraftsmål reflekterer de tre dimensjonene ved bærekraftig utvikling; Klima og miljø, økonomi og sosiale forhold. De tre dimensjonene overlapper og må balanseres mot hverandre.

Økonomisk bærekraft handler om å sikre økonomisk vekst. Målet, fra et bærekraftperspektiv, er å vri produksjonen slik at den ikke belaster naturgrunnet og miljøet gjennom teknologiutvikling som effektiviserer ressursbruken. For å lykkes med dette må vi legge til rette for **innovasjon og samskaping**.

Miljømessig bærekraft handler om hensynet til naturens bæreevne– den evnen jordas naturlige systemer har til å erstatte og fornye ressurser som tas ut og vannets, luftas og jordas mulighet til å absorbere utslippene som følger av produksjon og bruk av ressurser. For å lykkes med dette må kommunene og dens innbyggere bli mer bevisste og handlekraftige når det gjelder **klima, miljø og beredskap**.

Sosial bærekraft handler om at alle i samfunnet skal ha lik tilgang til arbeid, kultur, et anstendig hjem og egnet bomiljø, utdanning, sikkerhet og deltakelse i samfunnet. Dette betyr at de fysiske omgivelsene i byen/tettstedet er med på å sette rammer for det sosiale livet, og at det bygde miljøet er viktig for å kunne skape et godt samfunn for folket. Nettverk og deltakelse, sosiale og kulturelle strategier, offentlige tjenester, boligpolitikk, transport og tilgjengelighet og næringsutvikling er sentrale strategiområder innen sosial bærekraft. **Livskvalitet og levekår** er helt sentralt.

Figur 1: FNs bærekraftsmål - sammenheng mellom de ulike bærekraftdimensjonene.
Kilde: Azote for Stockholm Resilience center, Stockholm University

Innbyggere og lokalsamfunn

Innbyggerne er kommunens største ressurs. For å skape et bærekraftig og inkluderende samfunn er det viktig å legge til rette for at alle innbyggerne kan oppleve mestring i hverdagen og på sin måte bidra til, og delta i det mangfoldige fellesskapet et lokalsamfunn er.

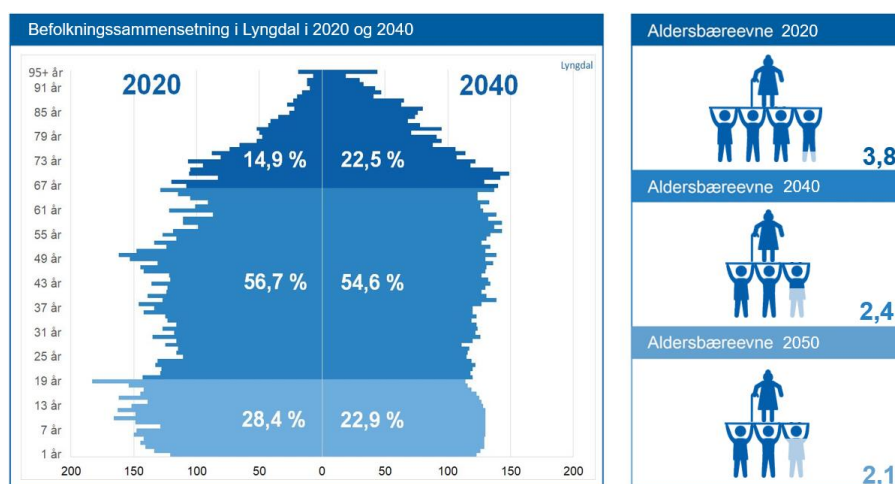
Antall innbyggere i kommunen per 2.kvartal 2020 er 10445. 13,6 % av befolkningen har innvandrerbakgrunn og ca 60% av disse har europeisk bakgrunn.

De demografiske utfordringene fremover vil knytte seg til økende andel eldre i befolkningen. Når andelen eldre øker, samtidig som andelen barn og unge går ned må kommunen planlegge for både vekst og reduksjon samtidig. Dette innebærer at det blir flere personer i pensjonsalder og flere personer i aldersgrupper som har et høyt forbruk av pleie- og omsorgstjenester per person i arbeidsfør alder. Skal vi løse dette krever det at eldre i større grad enn i dag blir i stand til å leve aktive og sosiale liv så lenge som mulig i sitt eget nærmiljø, uten behov for institusjonsplasser eller omfattende hjelp fra det offentlige.

En økende andel eldre vil stille store krav til kommunal planlegging, og kommunen har tilsvarende mye å vinne på å jobbe langsiktig for å legge til rette for at eldre kan bidra med sine ressurser og mestre eget hverdagsliv så lenge som mulig. Samtidig må også eldre selv i større grad ta ansvar for å planlegge alderdommen på en offensiv og god måte. Mye av boligmassen er gammel og lite egnet for en aktiv og selvstendig alderdom. I tillegg er andelen aleneboende i befolkningen økende.

Det er sentralt å utvikle gode strategier for å rekruttere og beholde arbeidskraft. En alt for stor andel av befolkningen i arbeidsfør alder står utenfor arbeidslivet. Det å inkludere flere i **arbeidslivet** er en av hovedutfordringene i tiden fremover.

Det er en global trend med økt forekomst og for tidlig død av levevanerelaterte sykdommer som hjerte- og karsykdommer, diabetes, kroniske lungesykdommer og kreft. Kommunen ligger høyere enn landsgjennomsnittet på de store forebyggbare sykdommene. Disse er nært knyttet til levevaner og vi bidra til en stor belastning på tjenestene. Samtidig ser vi en sosial ulikhet i forekomst og overlevelse knyttet til sykdom. Økende sosial ulikhet øker risikoen for polarisering og svakere samhold i lokalsamfunnet.

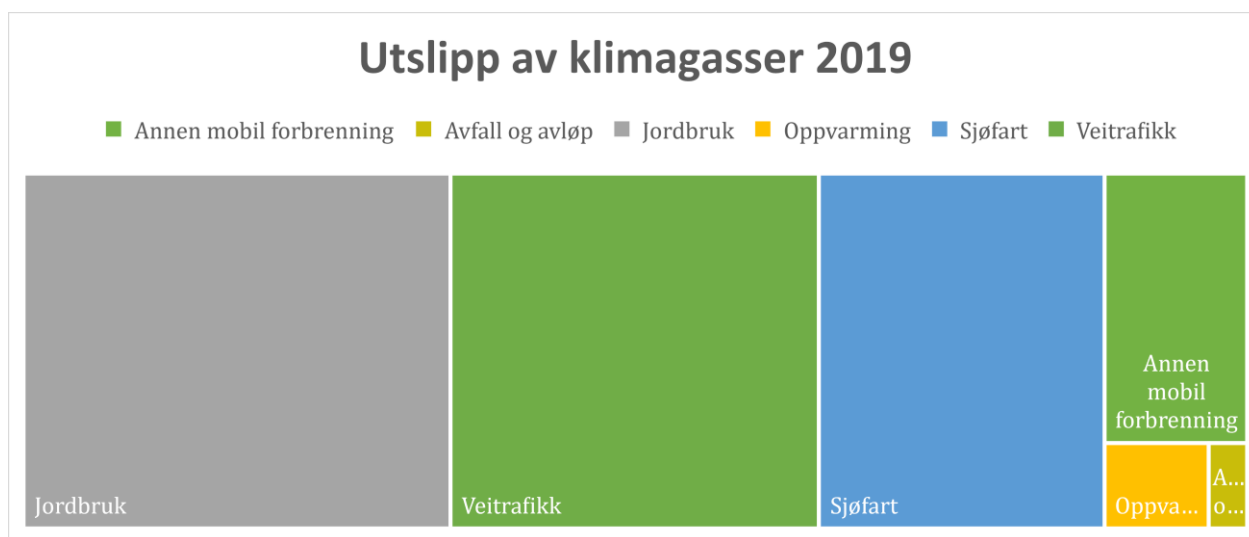
Figur 2: Befolknings sammensetning i Lyngdal 2020 og 2040, basert på SSBs mellomalternativ. Kilde: Agdertall, Agder fylkeskommune, basert på SSB. Aldersbæreevne: forholdet mellom antall personer over 67 år og antall mennesker i arbeidsfør alder synker fra 1:3,8 i 2020 til 1:2,1 i 2050

Omstilling

Klimaet er i endring og stiller krav om tilpasning for å håndtere hendelser som følger av mer ekstremvær. Tørke, mer intens nedbør, håndtering av flomsituasjoner, skred og lokalt overvann er aktuelle problemstillinger.

Kjente miljøutfordringer er spredning av uønskede planter, dyr og mikroorganismer, samt mikroplast som samles opp i næringskjeden og påvirker levende organismer.

For å hindre ytterligere klimaendringer må vi i årene som kommer forberede oss på en langsiktig omstilling til et lavutslippssamfunn. Det krever at vi tar i bruk sterkere virkemidler enn vi har gjort til nå, og at vi sikrer effektiv ressursutnyttelse i areal- og samfunnsutviklingen.

Figur 3: Samlede utslipp av klimagasser i 2019. Kilde: miljødirektoratet

Utslipp fra alle sektorer må reduseres. Det totale utslippet av klimagasser er redusert fra 2009 til 2019. De største kildene til klimagassutslipp i kommunen er jordbruk og veitrafikk. Innen jordbruk og avfall og avløp er det økte utslipp, mens innen veitrafikk og oppvarming er det en nedgang i perioden. Listerpakken og bygging av ny E39 kan gi økt pendling, mer transport på lastebil og dermed økte utslipp.

Elektrifisering av bilpark og transport er sammen med økt bruk av kollektivtransport, sykkel og gange viktig for å få ned klimagassutslippene. Digitalisering gir store muligheter til reduksjon i klimagassutslipp, blant annet ved redusert transportbehov og bedre utnyttelse av ressurser.

Regionplan Agder 2030 har som mål at kommune skal kutte klimagassutslippene med 45% innen 2030. Regionplan Agder 2030 og Klimaveikart Agder peker på løsninger innen alle sektorer.

Samtidig blir det viktig å legge til rette for økt verdiskaping og næringsutvikling, og innovasjon og vekst i nye og bærekraftige næringer.

Næringslivet i kommunen har et bredt mangfold med hovedvekt på handel- og besøksnæring, treindustri og landbruk. Kommunen har en sentral geografisk plassering i regionen og i forhold til E39, noe som gir fordeler for næringsutviklingen. Kommunen har gode havnefasiliteter, samt togstasjon.

Klima og øvrige naturgitte forhold ligger godt til rette for landbruk. I Lyngdal og Lister har det de siste årene vært solid fremvekst av prosjekter innen blå næring, og det sees på muligheter for satsinger innen grønn næring. Kommunene i Lister har mange energiresurser innen fornybar energi som vann, vind og biobrensel. Kommunen har store skogressurser. Skog i vekst og bruk av trevirke er en del av løsningen for å redusere mengden CO₂ i atmosfæren.

Økonomi

KOMMUNENS INNTEKTER kommer i hovedsak fra skatt og rammetilskudd fra staten. Kommunen kan også skrive ut eiendomsskatt og ta betaling for enkelte tjenester. Lyngdal har lave skatteinntekter per innbygger, om lag 74 prosent av landsgjennomsnittet (2021), så flere innbyggere som betaler skatt vil øke inntektene. Kommunen har, per 2021 ikke innført eiendomsskatt. Kommunens økonomi påvirkes også av at antall innbyggere og alderssammensetning.

Hvor godt vi lykkes med forebygging og tidlig innsats, har betydning for kommuneøkonomien på lengre sikt. Lyngdal skal drives effektivt, samtidig som kommunen skal ha gode tjenester. Lånegjelden må holdes på et forsvarlig nivå, samtidig som vi må gjøre nødvendige investeringer for å sikre kvalitet og effektiv drift.

Indikator	Lyngdal per 2021	Nasjonale måltall	Mål Lyngdal kommune
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	0	1,75	1,75
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	101,4	75	75
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	6,3	10	10

*Måltall for Lyngdal kommune er vedtatt i økonomireglementet.

Nøkkeltall som beskriver kommunens økonomiske status

- Netto driftsresultat i forhold til inntekter beskriver balansen mellom kommunens inntekter og utgifter.
- Størrelsen på lånegjelden påvirker kommunens utgifter og sårbarhet, særlig ved en renteøkning.
- Størrelsen på disposisjonsfond sier noe om kommunens sårbarhet og buffer.

Laksefiske i Gislefossen. Foto: Ole Å. Brattford

Kommunen som organisasjon

Lyngdal kommune må ha en velfungerende organisasjon. Kompetente og motiverte medarbeidere er helt sentral for å nå nye krav. Endring i befolkningssammensetningen medfører økt etterspørsel etter kommunale tjenester. Kommuneorganisasjonen må ha en aktiv strategi for å beholde og rekruttere arbeidskraft.

Lyngdal kommune har omtrent 1000 ansatte. De ansatte er kommunens viktigste ressurs til å utøve gode tjenester. Det er derfor viktig å ha en tydelig retning og mål for arbeidsgiverpolitikken. Det er utarbeidet en egen arbeidsgiverstrategi for kommunen. I etableringen av ny kommune har de folkevalgte uttalt at hovedmålet er **å skape en attraktiv arbeidsplass med medarbeidere som viser omstillingsevne og yter god service:**

- **Attraktiv arbeidsplass**

Vi må skape en organisasjon som ser medarbeiderne som den viktigste ressursen, og som kontinuerlig utvikler og motiverer de ansatte til å yte gode tjenester. I tillegg må vi tilstrebe å være et førstevalg for nye medarbeidere.

- **Omstillingsdyktig**

Vi må skape en organisasjon som møter utfordringer med visdom, åpent blikk og konstruktive løsninger

- **Serviceinnstilt**

Vi må skape en organisasjon som samskaper med innbyggerne, som ser verdien av nytenkende og digital samhandling og naturlig tar ett utvidet samfunnsansvar.

For å få dette til skal følgende innsatsområder vektlegges: Godt lederskap, dyktige medarbeidere, inkludering og mangfold, helsefremmende arbeidsmiljø og utvikling og nyskaping.

Frisklivtrening i all slags vær. Foto: Elin Vinnem

Satsingsområder og mål

Vi lever i et komplekst samfunn der «alt henger sammen med alt». Utfordringene samfunnet står overfor har mange ulike årsaker og mange påvirkningsfaktorer, såkalte samfunnsfloker. Dette er beskrevet i «utfordringsbildet» som ligger som kunnskapsgrunnlag for planarbeidet.

Det er ingen enkeltsektor alene som har løsningen. Tematikker som klima, folkehelse, levekår og likestilling er tverrsektorielle. Satsingsområdene som er valgt er områder som skal ha ekstra oppmerksomhet og ressurser i planperioden.

Bærekraftsmålene utgjør en helhet, men en kommune i utvikling må prioritere. Dette betyr ikke at kommunen ikke skal arbeide med de andre bærekraftsmålene, men de prioriterte målene legges til grunn for satsingsområdene i kommuneplanen.

Basert på FNs bærekraftsmål og prosessene knyttet til dette, samt regionale, lokale og nasjonale utfordringer og forventninger er følgende bærekraftsmål og tematiske inndeling for satsingsområder valgt:

- Livskvalitet og levekår
- Innovasjon og samskaping
- Klima, miljø og beredskap

Regionplan Agder 2030 og Regionplan Lister 2030 har definert noen gjennomgående perspektiver. Disse tre perspektivene er gjennomgående for Lyngdal kommunes kommuneplan:

- Næringsutvikling og samarbeid om nye arbeidsplasser
- Levekår, likestilling, inkludering, mangfold og folkehelse
- Klima og miljø

Regionplan Lister 2030 med tilhørende 4- årlige handlingsprogram¹ skisserer en rekke konkrete mål og tiltak som kommunene i Listerregionen samarbeider om for å oppnå, både i hver enkelt kommune og i felles satsinger.

Kommunens visjon «Fornye og forene» skal gjennomsyre planen og det videre arbeidet i kommunen.

¹ <https://agderfk.no/vare-tjenester/regional-planlegging-og-utvikling/gjeldende-planer-og-strategier/areal-og-samferdsel/regionplan-lister-2030/>

Livskvalitet og levekår

Livskvalitet, trivsel og helse påvirkes av våre fysiske og sosiale omgivelser. Nærmiljø, barnehage og skole, arbeidsplasser og gode sosiale møteplasser er sentrale helsefremmende arenaer.

Å legge til rette for at den enkelte kan delta og bidra i fellesskapet med sine ressurser er med på å gi økt mestring og tilhørighet for den enkelte og bidrar til et mer inkluderende samfunn. Å delta i utdanning og arbeid er en viktig verdi både for individet og for samfunnet og er viktige faktorer for å hindre utenforskap. Kvinners deltakelse i arbeidslivet er en viktig forutsetning for kommunens og regionens utvikling.

Forhold tidlig i livet påvirker psykisk og fysisk helse i voksen alder.

Å bidra til å gi barn og unge en trygg og aktiv oppvekst er en av de viktigste oppgavene til kommunen. Alle som jobber med barn og unge i kommunen jobber etter BTI- modellen (Bedre tverrfaglig innsats) og det jobbes for å etablere et felles barnesyn.

De eldre er en mangfoldig gruppe og mange har god helse. Belastningen for helse og omsorgssektoren kan derfor reduseres betydelig med forebyggende innsats.

Helsen i befolkningen varierer mellom ulike befolkningsgrupper; etter inntekt, utdanning, yrkesstatus, kjønn og etnisk og kulturell bakgrunn. Sosial ulikhet i levealder er en utfordring. Å legge til rette for at innbyggerne enkelt kan ta helsevennlige valg i hverdagen og støtte dem i å ta ansvar for egen helse er helt sentralt for en bærekraftig utvikling.

Det er viktig at samfunnsplanleggingen, inkludert areal- og boligplanlegging tar inn over seg utfordringer knyttet til psykisk helse og ensomhet, levevanerelaterte sykdommer og en stadig aldrende befolkning. Boligsosialt arbeid er et sentralt virkemiddel i dette arbeidet.

Komplekse utfordringer krever komplekse løsninger og gjerne mange aktører. Samarbeid med innbyggerne og samhandling på tvers av sektorer er en forutsetning for å lykkes i dette arbeidet.

Kanonball på Kongsmo. Foto: Ole Å. Brattfjord

Fra dagsenteret på Kongsmo. Foto: Ole Å. Brattfjord

Målet:	Slik vil vi nå det:
I Lyngdal er alle innbyggere del av et fellesskap	Legge til rette for inkluderende sosiale møteplasser
	Videreutvikle bibliotek og andre kommunale bygg som møteplasser
	Legge til rette for et godt boligtilbud til varierte behov
	Stimulere lag og foreningsliv til å bidra til inkluderende fellesskap
	Sikre at alle har tilgang til kunst/kultur
	Legge til rette for et forutsigbart samarbeid med frivillig sektor

Målet:	Slik vil vi nå det:
I Lyngdal har alle barn en trygg og aktiv oppvekst	Bidra til at barn og unge opplever mestring og egenverdi
	Det etableres et felles barnesyn blant alle som arbeider med barn og unge
	Jobbe aktivt for å fremme gode relasjoner mellom barn og trygge voksne, med særlig fokus på å styrke foreldrerollen
	Arbeide langsiktig og systematisk med forebygging og prioritere tidlig innsats, tverrfaglig tilnærming og god samhandling innen alle tjenestoområder
	Sikre at alle barn og unge har en meningsfull fritid og mulighet til å delta i fellesskapet
	Arbeide systematisk for å redusere andel barn som vokser opp i familier med lavinntekt
	Sikre at alle barn opplever trygge og gode bo- og nærmiljøer

Målet:	Slik vil vi nå det:
I Lyngdal er alle inkludert i utdanningsløp. Alle som kan, deltar i yrkeslivet	Legge til rette for økt andel barn i barnehage
	Sikre at alle får læring ut fra egne forutsetninger og behov
	Arbeide systematisk for å øke deltagelse i utdanning og arbeid
	Jobbe aktivt for å legge til rette for heltidskultur, fremme likestilling, inkludering og mangfold i arbeidslivet

Målet	Slik vil vi nå det:
Lyngdal er en helsefremmende kommune	Arbeide aktivt for gode levekår med like muligheter for alle, uavhengig av kjønn, alder, etnisitet, religion eller livssyn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsuttrykk eller kjønnsidentitet
	Være en pådriver for at alle innbyggere i Lyngdal har et nærmiljø som fremmer en trygg og aktiv hverdag
	Satse på helsefremmende arbeid i barnehage, skole og institusjoner
	Satse på systematisk forebygging og prioritere tidlig innsats innen helse- og velferdstjenesten

Lyngdal ungdomsskole. Foto: Marianne Aa. Salvesen

Elever fra Eilert Sundt pynter Lyngdal helsehus. Foto: Jorun Grimbsby

Samskaping og innovasjon

Innbyggerne er kommunens viktigste ressurs- innbyggerne ER kommunen. Aktive og deltagende innbyggere bidrar til fellesskap og identitet. Kommunens organisasjon og innbyggerne må løse mange utfordringer i fellesskap. For å lykkes med dette er samarbeid med frivillig sektor og dialog med innbyggerne avgjørende.

Innovasjon er viktig enten det er snakk om å etablere en effektiv organisasjon, finne nye løsninger for å forebygge ytterligere klimaendringer, skape nye/beholde arbeidsplasser eller nye løsninger innen velferdsteknologi. Den nye kommunen skal benytte samskaping som metode for innovasjon.

Et tett regionalt samarbeid er sentralt for å være en attraktiv og innovativ kommune. Regionplan Lister vil være et viktig verktøy for samarbeid om å nå kommunenes og regionens målsettinger.

Målet:	Slik vil vi nå det:
I Lyngdal medvirker alle innbyggere i utviklingen av samfunnet	Skape kort avstand mellom innbyggere og det offentlige
	Møte innbyggernes initiativ og kreativitet med en ja-holdning
	Styrke samarbeidet med frivillige organisasjoner, næringsliv og kommune
	Etablere organer som kan bidra til å representere ulike innbygger-interesser
	Opprettholde og skape gode møteplasser i det offentlige rom

Målet:	Slik vil vi nå det:
I Lyngdal har vi infrastruktur og arealer som tiltrekker ny og variert næring	Kommunen omstiller seg i samsvar med nye behov
	Kommunen er en god tilrettelegger av areal for nye etableringer til ulike formål
	Satse på verdiskaping innen blå og grønne næringer
	Knytte sammen kommunen og regionen ved hjelp av god infrastruktur

Målet:	Slik vil vi nå det:
I Lyngdal legger vi til rette for nytenkning og innovasjon	Kommunen stimulerer til gründervirksomhet og nyskaping
	Ta initiativ til og delta i samarbeid med akademia, næringsliv og offentlig sektor
	Tilrettelegge for utdanning og kompetanseheving i tråd med fremtidige lokale behov
	Kommunen våger å satse på nye ideer

Klima, miljø og beredskap

Kommunen har en sentral rolle som utviklingsaktør og planmyndighet i arbeidet for et miljø- og klimavennlig samfunn. I tillegg har kommunen et ansvar for en sentral rolle i arbeidet med å utvikle trygge lokalsamfunn, samfunnssikkerhet og beredskap.

Krav om bærekraft skal ha en sentral og overordnet rolle i all kommunal planlegging. For å være sikre på at kommunen ivaretar dette skal konsekvensene som alternative og nye utbyggingsområder kan få for miljø, naturressurser og samfunn utredes.

Intensjonsavtalen mellom de to tidligere kommunene Lyngdal og Audnedal understreker at kommunen tilrettelegger for det grønne skiftet med et aktivt jordvern, matproduksjon og med vekt på klima- og energivennlige løsninger.

Regionplan Lister løfter frem en rekke felles målsettinger og tiltak for å nå målene om å redusere klimagassutslipp. Kommunen må løfte blikket og bidra til helhetlige regionale løsninger.

Målet:	Slik vil vi nå det:
I Lyngdal har vi redusert klimagassutslippene med 45 prosent innen 2030	Innbyggerne skal gis mulighet til å ta miljøvennlige valg
	Legge til rette for bruk av miljøvennlig drivstoff
	Være pådriver for økt godstransport via havn og jernbane
	Øke kompetansen om hvordan innbyggerne og næringsliv kan være med og bidra til å redusere klimaendringene
	Kommunen blir sertifisert som miljøfyrtårn

Målet:	Slik vil vi nå det:
I Lyngdal forvalter vi naturressursene på en bærekraftig måte	Være pådriver for kildesortering og gjenvinning
	Legge til rette for lokale produsenter av mat
	Være pådriver for vekst i blå og grønn næring
	Ta vare på naturmangfoldet og verne om dyrket mark

Målet:	Slik vil vi nå det:
Lyngdal er et robust samfunn som kan håndtere uønskede hendelser og følgene av klimaendringene	Øke oppmerksomheten om egenberedskap
	Ha et pålitelig og helhetlig beredskapssystem
	Samarbeide med næringsliv og lag/foreninger for å styrke samfunnsberedskapen
	Kartlegge og iverksette risikoreducerende tiltak for å begrense skadevirkningene av klimaendringene

Overordnet arealstrategi

Arealstrategiens skal gi overordnede føringer for kommunens fysiske utvikling i et langsiktig perspektiv. Strategien skal først og fremst legges til grunn for revisjon av kommuneplanens arealdel, men også fungere som føringer for plan- og byggesaksbehandlingen i kommunen. Kommunen skal ta hensyn til klimautfordringer i all planlegging. Arealstrategien skal legge til rette for reduserte klimagassutslipp.

1. Arealstrategi for utvikling av eksisterende og nye byggeområder

- Lyngdal ønsker økt bosetning. Hovedtyngden av boligveksten skal skje i eller nær eksisterende tettstedsstruktur.
- Vi skal sikre en differensiert boligstruktur som møter befolkningas behov i dag og i fremtiden. I den kommende planperioden skal man tilstrebe at en vesentlig del av ny bebyggelse skal være konsentrert bebyggelse.
- Vi skal ha fokus på god bokvalitet i nye og eksisterende områder. I nye byggeområder skal fremkommelighet, lav fart, trafiksikkerhet, sikring av gode fri- leke og aktivitetsområder for barn og unge samt universell utforming vektlegges. Vi skal ta hensyn til eksisterende bomiljø ved fortetting.
- Kommunen ønsker å legge til rette for spredt bebyggelse også utenfor regulerte områder. Tillate fradeling av enkeltvis tomt for oppføring av bolig i spesifisert LNF-område for å sikre muligheter for boligbygging og gode generasjonsskifter i hele kommunen.

2. Arealstrategi for tilrettelegging for næringsutvikling

- Vi skal sikre attraktive arealer for næringsutvikling, det skal spesielt legges vekt på tilstrekkelige område i tilknytning til E39. Kommunen skal også synliggjøre tilgjengelig næringsareal i Listerregionen.
- Vi skal lokalisere ny industri, varehandel og detaljhandel på en hensiktsmessig og klimavennlig måte som også ivaretar eksisterende sentra

Kvavik industriområde. Foto: Ole Å. Brattford

3. Arealstrategi sjøområder

- Ivareta hensynet til friluftsliv, naturmangfold, kulturminner og kulturmiljøer.
- Ivareta hensynet til fiskeriinteresser, inklusiv kystfisket og andre naturressurser
- Legge til rette for akvakultur, reiseliv og annen næringsutvikling

4. Arealstrategi transport og kommunikasjon

- Særlig fokus på transportkorridorer og lokalisering av transportknutepunkter.
- Bedre utnyttelse av Audnedal stasjon.
- Sikre tilstrekkelig areal for infrastruktur knyttet til havn, legge til rette for mer sjøveis transport
- Tilrettelegge for bruk av kollektivtransport, legge til rette for park & ride både for bil og sykkel
- Tilrettelegge for nullutslippstransport
- Tilrettelegge areal for gang- og sykkelveier, samt gode løsninger for myke trafikanter i sentrumsnære område og langs skolevei.

5. Grønne hensyn

- Sikre sentrumsnære friluftsområder og møteplasser og sikre allmennhetens tilgang til strandsonen og elvebredder.
- Sikre allmenn ferdsel, særlig i sjønære områder.
- Tilpasning til landskap og omgivelser ved nye fysiske inngrep
- Ivareta kulturminner og kulturmiljø
- Verne om jord- og skogsbruksressursene

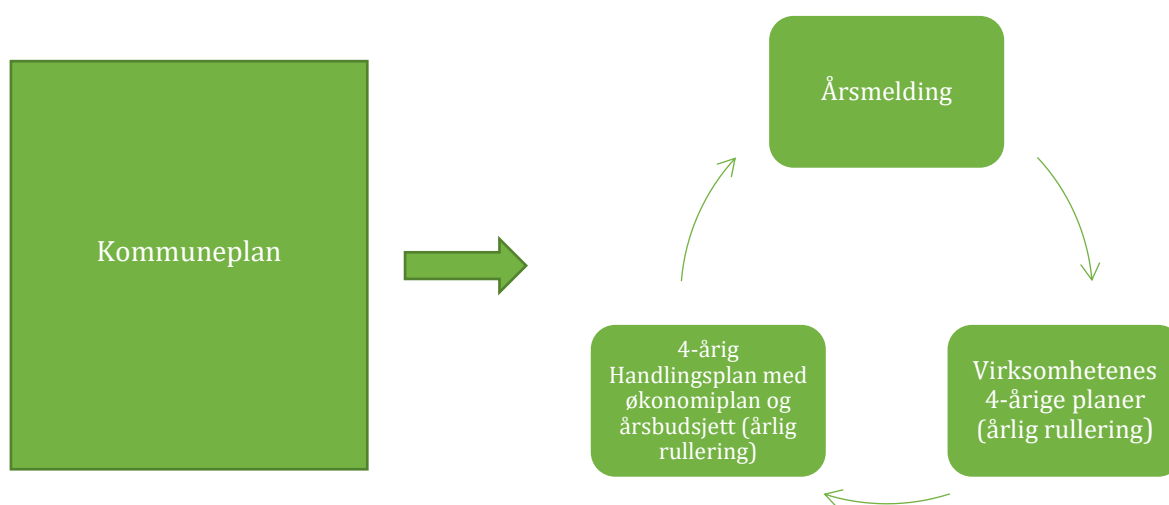
Parti fra Byremosanden. Foto: Ole Å. Brattfjord

Oppfølging av planen

Kommuneplanens samfunnsdel gir retning til utvikling av lokalsamfunnet. I tillegg bidrar den til at nasjonale, regionale og globale mål tilpasses de lokale forhold. Konkretisering av planen skjer gjennom god kobling mellom kommuneplanens samfunnsdel, kommunens økonomiplanlegging og øvrige planer. Den 4-årige handlingsplanen viser hvordan satsingsområdene følges opp gjennom økonomiske prioriteringer og vil dermed være det viktigste verktøyet for å nå målene i kommuneplanen.

Virksomhetenes 4-årige planer følger opp disse prioriteringene.

Virksomhetsplanene skal rulleres årlig og evalueres på bakgrunn av årsmeldingen.

Figur: Enkel fremstilling av kommuneplanen og handlingsdel.

Kommuneplanens 4-årige handlingsplan inneholder også den 4-årige økonomiplanen og årsbudsjett i samme dokument. Den viser tiltak og prioritering av ressurser for å nå de langsiktige målene i kommuneplanen. Handlingsplanen rulleres årlig.

Årsmelding er kommunens årlige rapportering av oppnådde resultater og de gitte målsettinger. Evaluering av resultatene rapportert i årsmeldingen vil dann grunnlaget for rullering av virksomhetsplanen og deretter økonomiplan.

Kommuneplanens arealdel omfatter hele kommunen og er forankret i samfunnsdelen. Arealdelen skal følge opp overordnet arealstrategi og skal bidra til å nå målene for bærekraftig samfunnsutvikling. Arealdelen er juridisk bindende og styrer den langsiktige arealbruken i kommunen blant annet gjennom reguleringsplaner.

Kommuneplanens arealdel består av plankart, bestemmelser og planbeskrivelse.

Utfordringene samfunnet står overfor, er komplekse og refereres ofte til som «samfunnsfloker». Samfunnsflokene kjennetegnes ved at de inneholder både målkonflikter og uoversiktlige årsaksforhold. For å løse disse flokene er et godt og effektivt plansystem, samt å videreutvikle og styringssystemer helt sentralt. Det er likevel ikke tilstrekkelig. For å løse disse flokene er samarbeid blant annet med næringsliv, frivillige organisasjoner og mellom de ulike politikkområdene helt essensielt.

Lyngdal inngår i et felles bo- og arbeidsmarked med Lister-regionen. Her foregår et utstrakt samarbeid, også knyttet til planarbeid. Regionplan Lister 2030 med tilhørende handlingsprogram definerer aktuelle samarbeidsområder. Her er både næring, turisme, klima, likestilling og utdanning sentrale samarbeidsområder.

Innbyggerne er kommunens viktigste ressurs og samarbeid og innbyggerinvolvering er helt nødvendig for å skape det samfunnet vi ønsker.

Kommunen er til for innbyggerne- Innbyggerne er kommunen. Sammen skal vi skape et godt og inkluderende samfunn for alle.

Skrevet av: Linn Ø. Gyland

Endelig vedtatt: Kommunestyret 10.02.2022

